

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 10C/307/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613212846
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Uličná
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2016:5613212846.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš samosudkyňou JUDr. Evou Uličnou v právnej veci žalobkyne L. T., nar. XX. X. XXXX, bytom A. E., H., C. XXXX/X, zastúpenej splnomocneným zástupcom LEAGLE s. r. o., so sídlom Liptovský Mikuláš, Kuzmányho 3997, IČO: 36 856 509, proti žalovaným: 1) Obec Demänovská Dolina, so sídlom Demänovská Dolina 258, IČO: 00 315 168, zastúpená splnomocneným zástupcom URBÁNI & Partners s. r. o., so sídlom Banská Bystrica, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181 a 2) Tatry mountain resorts, a. s., so sídlom Demänovská Dolina 72, IČO: 31 560 636, zastúpený JUDr. Barborou Miškovou Kubošiovou, advokátkou so sídlom Poprad, Košická 2624/32, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných 1) a 2) Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody na zdraví, takto

rozhodol:

Žalovaný 1) je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi 29.302 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej časti a voči žalovanému 2) sa žaloba z a m i e t a .

Žalovanému 1), žalovanému 2) a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného 1) a žalovaného 2) sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Žalobou, doručenu Okresnému súdu Liptovský Mikuláš elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu dňa 8. 12. 2013, doplnenou písomne dňa 9. 12. 2013, sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným 1) a 2) spoločne a nerozdielne náhrady škody na zdraví vo výške 62.307 eur, ako aj náhrady trov konania. V žalobe uviedla, že žalovaný 1) bol dňa 27. 11. 2010 a aj doposiaľ výlučným vlastníkom stavby súp. č. XXX, postavenej na pozemku zapísanom ako parc. č. KN-C 2925/7, zapísanej na liste vlastníctva č. XX pre katastrálne územie C. C., ktorá je sídlom Obecného úradu Demänovská Dolina. Žalovaný 2) bol dňa 27. 11. 2010 a aj doposiaľ vlastníkom pozemku zapísaného ako parc. č. KN-C 2925/27, zapísaného na liste vlastníctva č. XX pre katastrálne územie C. C., ktorý vznikol odčlenením z pozemku parc. č. KN 2925/1 vo vlastníctve právneho predchodcu žalovaného 2). Na pozemku sa nachádza miestna, resp. verejná účelová komunikácia, ktorá bola postavená právnym predchodcom žalovaného 2), a ktorá slúži ako jediná spojovacia a prístupová komunikácia a zároveň chodník pre peších k objektu obecného úradu. Žalovaný 1) zabezpečoval dňa 27. 11. 2010 organizáciu miestnych volieb v Obci Demänovská Dolina, zriadením volebného okrsku v budove obecného úradu. Deň a čas konania komunálnych volieb boli riadne vopred zverejnené. Dňa 27. 11. 2010 okolo poludnia spolu s manželom prichádzali po chodníku k volebnému okrsku. V dôsledku zlého počasia cestou po chodníku sa nešťastne pošmykla na ľadovej platni, vytvorenej snehom a dažďom a pokrytej tenkou vrstvou snehu, spadla na chrbát, udrela sa do záhlavia a na kostrč. V čase pred úrazom a počas úrazu nebola pod vplyvom liekov, ani omamných látok a mala vhodnú zimnú obuv. Po úraze bola prijatá na vyšetrenie a následne hospitalizovaná v nemocnici v Liptovskom Mikuláši a dňa 29. 11. 2010 bola prepustená do ambulantnej starostlivosti.

Následky úrazu sa u nej stupňovali, dňa 8. 12. 2011 bola s účinnosťou od 27. 9. 2011 uznaná invalidnou, s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75 %. Dlhodobo je v liečení z následkov úrazu, ktoré pretrvávajú a majú zhoršujúci sa chronický priebeh. Mieru sťaženia jej spoločenského uplatnenia následkom úrazu určili znalci v lekárskech posudkoch, vypracovaných v mesiaci marec, apríl 2013, na celkovo 2580 bodov, čo pri hodnote bodu na rok 2013 činí 41.538 eur. Vlastníkom komunikácie je s najväčšou pravdepodobnosťou žalovaný 2), a to od času, kedy bola stavba skolaudovaná. Ak chodník nie je účelovou alebo miestnou komunikáciou, mal by byť vlastníkom, resp. minimálne jeho zákonným správcom žalovaný 1). Dňa 27. 11. 2010 žalovaní porušili svoje právne povinnosti vyplývajúce im z ustanovení cestného zákona, keďže nezabezpečili zjazdnosť, resp. schodnosť chodníka pre peších - voličov, ktorá vznikla následkami zlého počasia, poľadovicou a snehom. Žalovaní porušili aj svoju zákonnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, preto zodpovedajú za škodu spôsobenú jej na zdraví podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Svoje právo si uplatnila u žalovaných formou návrhu na uzavretie dohody o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom v zákonnej 3-mesačnej lehote nedošlo k jej uzavretiu. Z dôvodu, že nedošlo k uzavretiu dohody o vyrovnaní, pretrvávajúcich vážnych zdravotných ťažkostí následkom úrazu a priznania plnej invalidity, si uplatnila aj zvýšenie náhrady v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 50 %, čo spolu činí 62.307 eur.

Na súdnom pojednávaní dňa 16. 12. 2015 navrhla žalobkyňa pripustiť zmenu žaloby tak, že žalovaní 1) a 2) sú povinní zaplatiť jej spoločne a nerozdielne 93.702 eur a nahradiť trovy konania, z dôvodu zvýšenia bodového ohodnotenia v lekárskom posudku E.. D. na dvojnásobok bodov z 1300 na 2600. Uznesením zo dňa 28. 1. 2016, č. k. 10C/307/2013-266, súd pripustil zmenu žaloby tak, že žalovaní 1) a 2) sú povinní zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne 93.702 eur a nahradiť trovy konania, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V písomnom vyjadrení k podanej žalobe, doručenom súdu dňa 27. 10. 2014, žalovaný 1) navrhol podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že skutkový stav, popisovaný v žalobe, nie je zachytený žiadnym podkladom. Nemá preukázané, že by tvrdené miesto úrazu bolo skutočne miestom úrazu. Namietal pasívnu vecnú legitímáciu. Poprel porušenie akejkoľvek povinnosti, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so skutkovým dejom popisovaným v žalobe. Nie je vlastníkom predmetnej komunikácie, nevykonáva na nej ani správu a ani nemôže byť akokoľvek zodpovedný za akýkoľvek skutkový dej na danom mieste. Komunikácia sa nachádza mimo zastavaného územia obce. Obec môže vykonávať správu len ohľadne svojho majetku, nie je oprávnená vykonávať správu na cudzom majetku.

Vedľajší účastník na strane žalovaných v písomnom vyjadrení, doručenom súdu dňa 15. 12. 2015, vzniesol námietku premlčania voči uplatnenému nároku. Poukázal na skutočnosť, že vedomosť o výške škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sa odvíja od doby, kedy bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Z listinných dôkazov, predložených žalobkyňou, je zrejmé, že už v roku 2011 bola posudzovaná Sociálnou poisťovňou, ktorá ju vo svojej správe zo dňa 8. 12. 2011 uznala invalidnou s účinnosťou od 27. 9. 2011. Najneskôr vedomosťou o vzniku invalidity dňa 27. 9. 2011 si preto bola žalobkyňa vedomá, že jej zdravotný stav sa nezlepší, a preto od tejto doby najneskôr začala plynúť dvojnásobná premlčacia lehota na uplatnenie náhrady škody. E.. H. P., neurológ, v správe, predloženej súdu dňa 4. 2. 2015, oznámil, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený a nemenný od 4. 8. 2011. Znalecký posudok, vypracovaný E.. W. D. dňa 9. 3. 2015, obsahuje totožnú položku č. 255 ako lekárske posudky vypracované E.. E. E. dňa 25. 3. 2013. V prípade akceptovania námietky neustáleného zdravotného stavu žalobkyne, by nikdy nemohla nastať situácia, keby bolo možné zodpovedne potvrdiť ustálenie zdravotného stavu. Navrhol podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

V písomnom vyjadrení, doručenom súdu dňa 12. 4. 2016, žalobkyňa uviedla, že vzniesenu námietku premlčania považuje za nedôvodnú. Ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladá kumulatívne splnenie dvoch zákonných podmienok na začatie plynutia premlčacej doby, a to skutočnosť, že sa poškodený dozvie o škode, ale aj jej rozsahu a skutočnosť, že sa poškodený dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá. Je potrebné rešpektovať subjektívnu stránku poškodeného, týkajúcu sa skutočnej vedomosti o škode a zároveň aj jej rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby mohol byť nárok uplatnený na súde. V čase výkonu lekárskeho vyšetrení v rokoch 2011-2013 nemala objektívnu možnosť vedieť, ani akúkoľvek subjektívnu vedomosť o tom, kedy by mohol jej stav byť ustálený natoľko, aby sa dal objektívne bodovo ohodnotiť a následne uplatniť žalobou. Žiadny z ošetrovujúcich lekárov až do marca, resp. apríla 2013, ju o ustálenosti jej

zdravotného stavu, resp. o možnosti objektívneho bodového ohodnotenia jej zdravotného stavu ako pacientky neinformoval, ani jej to neoznámil. Nebolo by sa tak stalo doposiaľ, pokiaľ by netrvala na vydaní lekárskeho posudku. Nemá žiadne lekárske vzdelanie, utrpela vážny úraz hlavy a bola a je liečená aj psychiatricky, so zníženým výkonom pamäti a kritického myslenia. Množstvo opakujúcich sa nových vyšetrení, s rôznymi liečebnými postupmi a skúšaním nových liečebných metód objektívne navodzovali skutkovú situáciu, že jej liečba sa neskončila a ďalej pokračuje, t. j. že jej zdravotný stav nie je ustálený natoľko, aby mohol byť bodovo ohodnotiteľný a teda žalovateľný pred súdom. Nebolo pre ňu objektívne možné obstarat' si lekárske posudky zo strany ošetrojúcich lekárov skôr, ako v roku 2013. Ošetrojúci lekári ich vydanie považovali dovtedy za predčasné. Je potrebné vziať do úvahy, že posudzovanie zdravotného stavu pre účely sťaženia spoločenského uplatnenia a na účely rozhodnutia o invalidnom dôchodku je kvalitatívne odlišné, posudzované na základe rôznych zákonných kritérií a s rôznymi právnymi následkami. Nárok na invalidný dôchodok sa priznáva rozhodnutím a posudzuje sa opakovane, na rozdiel od nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý sa posudzuje jednorazovo. Výstup z konania pred Sociálnou poisťovňou nie je lekársky posudok s bodovým ohodnotením, z ktorého je zrejmy rozsah škody na zdraví vyjadriteľný v peniazoch, ale len nárokovateľné rozhodnutie na plnenie sociálnej dávky. Na účely posúdenia invalidity sa neposudzuje to, kedy sa zdravotný stav ustálil, preto nie je ani možné v rámci tohto konania pred Sociálnou poisťovňou objektívne či subjektívne zistiť ustálenie zdravotného stavu. Invalidita môže byť len dôvodom pre percentuálne zvýšenie priznania náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia, nie však podmienkou jeho vzniku a priznania v lekárskom posudku a v určenej výške. Lekársky posudok pre sťaženie spoločenského uplatnenia sa vydáva spravidla až po jednom roku. V tomto konaní si neuplatňuje ani bolestné, ani náhradu za stratu na zárobku pri práceneschopnosti a následnej invalidite. Subjektívny rozsah škody na zdraví zistila z lekárskeho posudku z marca, resp. apríla 2013. Pre preukázanie skutočnosti o tom, kedy sa o škodu dozvedela, nestačí len ultimatívne vyjadrenie ošetrojúceho lekára o čase ustálenosti jej zdravotného stavu, ale je potrebné skúmať a preukázať aj skutočnú vedomosť o škode a hlavne jej rozsahu. Ak teda E.. P. až na požiadanie súdu dňa 29. 1. 2015 a po viac ako 4 rokoch od úrazu prvý krát písomne a verejne uviedol, že dátum ustálenia zdravotného stavu je späťne dátum 4. 8. 2011, teda ešte počas trvania liečby u neho, dozvedela sa o tejto skutočnosti až po tomto dátume, počas súdneho konania. Špecifickosť súdneho konania v danej veci ohľadom identifikácie pasívne vecne legitimovaného účastníka na strane žalovaného je v tom, že doposiaľ nie je dostatočne zrejmá skutočnosť, kto je vlastníkom a kto správcou cestného telesa. Z informácií a podkladov, ktoré boli verejne dostupné, sa dozvedela len to, že vlastníkom pozemku parc. č. KN-C 2925/27 je žalovaný 2). Zápis vlastníka stavby cesty nebolo a stále nie je možné zo zákona zistiť, keďže takýto údaj sa do katastra nehnuteľností nezapisuje. Z vlastnej skúsenosti vedela, že cesta je využívaná ako jediná prístupová cesta k stavbe obecného úradu, patriacemu do vlastníctva žalovaného 1) v rozhodnom čase. Obaja žalovaní však vlastníctvo, či správcovstvo cesty v čase úrazu popreli. Preto musela určiť najpravdepodobnejšie zodpovednostné subjekty, teda z dôvodu právnej istoty určila s rizikom oboch žalovaných. Keďže obaja žalovaní svoju zodpovednosť za škodu popierali, nedala sa rozdeliť miera ich zodpovednosti za porušenie zákonných povinností, preto musela žalovať oboch žalovaných na plnenie spoločne a nerozdielne. Až z vykonania listinných dôkazov, produkovaných zo strany žalovaného 2), vyšlo najavo, že vlastníkom cesty by mohol byť žalovaný 1). Ide však o súkromnú listinu, ku ktorej nemala ako verejnosť prístup. Preto až z rozhodnutia súdu o tejto predbežnej otázke bude objektívne možné určiť zodpovednostný subjekt a až vtedy nastane pre ňu možnosť dozvedieť sa o tom, kto za škodu uplatnenú v žalobe zodpovedá. Skutkovo ani právne preto nenastal okamih, keď sa poškodený dozvie, kto za škodu zodpovedá, a preto ani objektívne nezačala plynúť subjektívna premlčacia doba k žiadnemu z uplatnených nárokov.

Právny zástupca žalobkyne na súdnych pojednávaniach poukázal na to, že zdravotný stav žalobkyne je chronifikovaný, resp. zhoršujúci sa z hľadiska subjektívnych pocitov žalobkyne, aj z hľadiska správ, ktoré predložili. Vlastníkom cestného telesa je žalovaný 1) a skutočnosť, že cestné teleso neeviduje vo svojom majetku, nemôže byť vyhodnotená na ťarchu žalobkyne. Z obsahu kúpnej zmluvy z roku 1996 vyplýva odkaz na znalecký posudok O.. U., pričom v zmluve je uvedené, že jej predmetom jej aj prístupová komunikácia k budove. Cesta nie je nehnuteľnosť, preto nemôže byť samostatne zapísaná v katastri nehnuteľností, je však predmetom občianskoprávných vzťahov a môže byť predmetom prevodu. Námietku premlčania považuje v celom rozsahu za bezpredmetnú. Nemôže byť na úkor žalobkyne, ak sa o dátume ustálenia zdravotného stavu, ktorý bol určený späťne, dozvedela až v konaní zo správy E.. P.. Žalobkyňa nemala k dispozícii listinu, ktoré boli súčasťou konania o priznaní invalidity. Žalobkyňa sa najskôr dozvedela o škode 8. 12. 2011, teda žaloba bola podaná včas. Doposiaľ nie je ani splnená podmienka vedomosti o zodpovednostnom subjekte. V záverečnom prednese navrhol žalobe

v celom rozsahu vyhovieť. Poukázal na to, že preukázali dostatočným spôsobom všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Z vykonaného dokazovania sa javí, že zodpovednostným subjektom je predovšetkým žalovaný 1), vzhľadom na obsah kúpnych zmlúv a dokladov, ktoré produkoval žalovaný 2). Žalobkyňa bola povinná vykonať najskôr mimosúdny návrh na vyrovnanie s oboma žalovanými a až po uplynutí trojmesačnej lehoty bola oprávnená podať žalobu na súd. Súd by preto mal vziať do úvahy aj skutočnosť, že dvojročná subjektívna premlčacia lehota sa predlžuje o 3 mesiace. Pokiaľ by nebol podal návrh na mimosúdnu dohodu žalovaným, mohla byť žaloba zamietnutá ako predčasne podaná. Počas uplatnenia nároku u zodpovednej osoby lehota neplynula, čo vyplýva z ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka. Dňami uplatnenia práva už boli 28. 6. 2013 a 12. 7. 2013.

Právny zástupca žalovaného 1) poukázal na to, že z predloženej kúpnej zmluvy vyplýva, že pozemná komunikácia nie je majetkom žalovaného 1), nakoľko nie je v zmluve výslovne uvedená. Pozemná komunikácia je nehnuteľnosťou, preto mala byť v zmluve výslovne uvedená. Jedná sa pritom o prístupovú cestu k stavbe cesty, kde došlo k úrazu, nie od hlavnej cesty. V záverečnom prednese navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, keďže žalovaný 1) nemá taký dokument, ani evidenciu, z ktorej by vyplývalo, že by bol vlastníkom alebo zákonným správcom predmetného cestného telesa a v tomto smere nebol ani produkován žiadny dôkaz. Ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka nie je na predmetnú vec aplikovateľné, keďže sa vzťahuje len na uplatnenie práva pred príslušným orgánom alebo na súde. Na plynutie premlčacej lehoty sa aplikuje zákonné ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka. Podľa správy E.. P. bol zdravotný stav žalobkyne ustálený, na čom nič nemení skutočnosť, kedy si žalobkyňa skutočne dala vyhotoviť posudok. V spise sa nenachádza dôkaz, ktorý by ustálil zdravotný stav na iný dátum, ako uviedol E.. P. Svedkyňa E.. E. sa vyjadrovala len k udalostiam z obdobia, kedy bola žalobkyňa jej pacientkou. Nebolo v konaní vyvrátené, že by nebolo možné vykonať niektoré zdravotné úkony alebo postupy už skôr. Invalidita je tiež podmienená existenciou určitých medicínskych správ a výsledkov pre posúdenie zdravotného stavu, pričom v konaní nebolo preukázané, že zdravotný stav sa podstatným spôsobom menil tak, že by nebolo možné urobiť jeho posúdenie v termíne, uvedenom E.. P. Svedkyňa E.. E. uviedla, že pred marcom 2013 nebolo možné posudok vypracovať, súčasne však uviedla, že je možné prehodnotiť zvýšenie bodového ohodnotenia na dvojnásobok. Na druhej strane, podľa jej tvrdení, zdravotný stav žalobkyne doposiaľ ustálený nie je, čo by svedčalo o predčasnosti podania žaloby. Vzhľadom na znenie petitu, ktorý znel na spoločné a nerozdielne plnenie, úspechom ktoréhokoľvek zo žalovaných je potrebné žalobu zamietnuť aj voči druhému žalovanému.

Právna zástupkyňa žalovaného 2) navrhla podanú žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Poukázala na to, že žalovaný 2) je vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza cestná komunikácia, avšak nie je vlastníkom cesty. Žalovaný 2) nadobudol majetok v rámci privatizácie, vkladom základného imania zo strany štátu, pričom z privatizačného projektu vyplýva, že predmetom vkladu bol len pozemok, nie cestné teleso. Pozemok parc. č. KN-C 2925/30 v súčasnosti nie je vo vlastníctve žalovaného 1), avšak v roku 2011 bol v nájme žalovaného 1) od žalovaného 2), pričom žalovaný 1) sa stal vlastníkom uvedeného pozemku až na základe zámennej zmluvy zo dňa 14. 3. 2012. Namietla lekárske posudky E.. D., v ktorom je len konštatované, od akého dátumu prevzala starostlivosť o žalobkyňu, nie však dátum, kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne. Zdravotný stav žalobkyne z hľadiska neurologického bol ustálený 4. 8. 2011, preto je uplatnený nárok premlčaný. Na pozemku parc. č. KN-C 2925/30 nie je žiadna cesta, keďže pozemok je charakterizovaný ako ostatné plochy. Na tomto pozemku ani v minulosti žiadna komunikácia nebola. V záverečnom prednese uviedla, že žalovaný 2) nie je v konaní pasívne vecne legitimovaný, nakoľko je síce výlučným vlastníkom pozemku parc. č. KN-C 2925/7, avšak na pozemku je umiestnené cestné teleso, ktoré nie je chodníkom pre chodcov, ale komunikáciou slúžiacou na premávku motorových vozidiel, ktorá slúži ako prístupová cesta k nehnuteľnosti. Uvedené nehnuteľnosti nie sú vo vlastníctve, v správe, ani v užívaní žalovaného 2). Žalovaný nie je vlastníkom, ani správcom cestného telesa, ani vlastníkom alebo správcom, či užívateľom stavieb, ku ktorým slúži cestné teleso ako prístupová cesta. V konaní neboli preukázané ani základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Zo strany žalovaného 2) nedošlo k porušeniu žiadnej zákonnej, či zmluvnej povinnosti, ktoré by bolo v priamej príčinnej súvislosti so vznikom škody na strane žalobkyne. Zotrvála na vznesenej námietke premlčania vo vzťahu k celému nároku, nakoľko z neurologického hľadiska došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne najneskôr 4. 8. 2011 a k ustáleniu zdravotného stavu vo vzťahu ku psychiatrickým a psychologickým diagnózam najneskôr 27. 9. 2011. Podľa ustálenej judikatúry, ak poškodený má ustálený zdravotný stav, ktorý mu dovoľuje konkrétnym spôsobom dať ohodnotiť svoju ujmu na zdraví, je potrebné za moment vedomosti o vzniknutej škode v konkrétnom rozsahu považovať

práve okamih, kedy poškodenému objektívne nič nebránilo rozsah škody si dať vyčíslieť. Neobstojí argumentácia žalobkyne, že nemohlo dôjsť k uplynutiu subjektívnej premlčacej doby, keďže nemala a doposiaľ nemá vedomosť o zodpovednom subjekte. Žalobkyňa okamžite a bezprostredne, najneskôr pri ustálení zdravotného stavu, či už priamo pri úraze, mala možnosť zistiť okolnosti, z ktorých bolo možné vyvodiť zodpovedný subjekt. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nezávisí na tom, či a kedy si poškodený zadováži dostatok dôkazov alebo kedy sa pre neho vytvorí priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať. Namietla aj výšku uplatneného nároku, s ohľadom na čas ustálenia zdravotného stavu žalobkyne, kde rozhodujúci je okamih kedy vznikol nárok na náhradu škody, čo je rok 2011, nie rok 2013.

Vedľajší účastník na strane žalovaných navrhol podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť, z dôvodu nedôvodnosti. Trval na vznesenej námietke premlčania, nakoľko vedomosť o výške škody nie je daná okamihom vyhotovenia posudkov, ale okamihom, kedy bolo objektívne možné vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Zdravotný stav žalobkyne bol ustálený 27. 9. 2011, najneskôr však 4. 8. 2011, keď sa robil znalecký posudok E.. P..

V súlade s ustanovením § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku súd vo veci konal a rozhodol aj v neprítomnosti účastníkov konania, ktorým bolo predvolanie na súdne pojednávanie riadne a včas doručené. Účastníci konania boli na súdnom pojednávaní zastúpení svojimi právnymi zástupcami, žalobkyňa a starostka žalovaného 1) boli na súdnom pojednávaní vypočuté, právny zástupcovia účastníkov súhlasili s vykonaním súdneho pojednávania v ich neprítomnosti. Súd preto vo veci konal a rozhodol aj v neprítomnosti účastníkov konania, prihliadajúc na obsah spisu a vykonané dôkazy.

Žalobkyňa pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedla, že v budove bola volebná miestnosť. Po zaparkovaní auta išli peši k budove. Na ceste bolo nasnežené, pod snehom bol ľad. Pri páde jej vyleteli nohy, odletela hlava a zostala ležať. V bezvedomí nebola, avšak niektoré veci z udalosti si nepamätá. Následne odvolila a išli do nemocnice. Pri páde boli prítomné aj ďalšie osoby. Cez inú cestu, ako po ktorej išli, sa do budovy dostať nedalo. Na nohách mala obuté zimné topánky s traktorovou podrážkou. Žalovaným neoznamovali, čo sa stalo. Prvýkrát sa s nimi kontaktoval jej právny zástupca pri zasielaní návrhu dohody. Po páde bola hospitalizovaná 3 dni kvôli otrasu mozgu, následne bola hospitalizovaná opakovane asi 3 krát, musela dochádzať na infúzie. Od uznania invalidity sa jej zdravotný stav zhoršil. Pred úrazom bola živnostníčka, robila účtovníctvo, momentálne pracovať nemôže. Po úraze bola jeden rok práceneschopná, stav sa jej postupne zhoršoval. Nemôže vôbec byť medzi ľuďmi. Pokúšala sa aj pracovať, avšak v práci vydržala len 3 dni. Bez doprovodu nemôže vyjsť z domu, keďže má závrate. Nemôže variť, keďže sa obarila, nie je spôsobilá upratať. Pred úrazom rekreačne plávala, momentálne jej to zdravotný stav neumožňuje. Lieči sa u neurológa, užíva lieky. Najskôr chodila k psychológovi, neskôr si jej zdravotný stav vyžiadal liečbu u psychiatra, kde sa lieči 2 roky. Keďže jej nič nezaberalo proti bolesti, nasadili jej opiáty. Navštevuje aj ORL ambulanciu. Používa francúzsku palicu. Pred úrazom žiadne zdravotné problémy nemala, nenavštevovala žiadnych odborných lekárov.

Starostka žalovaného 1) pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedla, že v budove č. 258 v čase úrazu žalobkyne obecný úrad nesúhlasil. V suteréne uvedenej budovy sa konali voľby. V budove bol v čase vzniku škody obchod, ambulancia lekárky. Nepamätala si, aké bolo počasie v čase vzniku škody. Autom prišli k budove, odparkovali a následne išli domov. Zo štátnej cesty vedie cesta k budove. Cesta má približne 2,5 metra, jedná sa o spevnenú asfaltovú plochu. Nevedela sa vyjadriť, ako bola zabezpečená prejazdnosť, resp. priechodnosť k budove od štátnej cesty. Obec kupovala stavbu s príslušenstvom a pozemkom. Prijazdová komunikácia, uvedená v zmluve, nie je cestou, na ktorej malo dôjsť k úrazu. V majetku obce je evidovaná len budova s príslušenstvom. Predmetom zmluvy bola pravdepodobne cesta pozdĺž parcely číslo 2925/30. K budove obecného úradu sa možno dalo dostať aj nejakým chodníkom zozadu smerom od parcely číslo 2932/13, nejednalo sa však o vybudovaný chodník, ale len o chodník, ktorý bol vyšliapaný. Obec nie je správcom cesty číslo 2925/27, vzhľadom na to, že sú tam bytovky, obchod. Ak je zlé počasie, možno cestu odhrnúť. Vlani zabezpečovali údržbu tejto cesty nepravidelne. Nevedela uviesť, kto zabezpečoval údržbu cesty od roku 2010. V materiáloch obce sa kompletná pasportizácia komunikácií nenachádza. Obec nie je vlastníkom, ani správcom cesty, na ktorej došlo k úrazu.

Svedok D. T., manžel žalobkyne, pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedol, že jeho manželka utrpela úraz 27. 11. 2010, počas cesty na voľby. Odstavili auto a peši išli k volebnej miestnosti. Bolo čerstvo nasnežené, cesta bola klzká. Žalobkyňa išla vedľa neho, potom jej vyleteli nohy a spadla na zátylok.

Pomohol jej vstať, išli do volebnej miestnosti odvoliť. Keďže sa cítila zle, mala závrate, išli do nemocnice, kde bola hospitalizovaná. V noci pred úrazom sa ochladilo, bolo primrznuté. Ona padla na čerstvý sneh, pod ktorým nebolo vidno ľad. Na ceste boli koľaje od áut. Keď prišli na miesto, tak už nesnežilo, cesta posypaná nebola, po ceste pluh nešiel. Zaparkovali na pozemku číslo 2925/1 a išli smerom k obecnému úradu po pozemku číslo 2925/27, nakoľko iná cesta neexistuje, chodník pre peších tam nie je. Pri páde manželky boli prítomné aj ďalšie osoby, napr. aj pani W.. Žalobkyňa mala obuté vibramy. Obci uvedená udalosť bola oznámená až po prevzatí právneho zastupovania. Po hospitalizácii v Liptovskom Mikuláši bola žalobkyňa hospitalizovaná v Poprade, absolvovala nespočetné množstvo vyšetrení. V dôsledku úrazu sa jej úplne zmenil život, predtým bola živnostníka, po úraze pracovať nemohla, keďže to fyzicky, ani psychicky, nezvláda. Má problém vyjsť z domu, má závrate, psychické problémy, ktoré sa zhoršujú. On musí navariť, upratať, prispôbiť si zmeny vyšetreniam. Robí väčšinu domácich prác, musí jej pomôcť do kúpeľne. Žalobkyňa nemôže ísť na žiadnu spoločenskú udalosť, vadia jej hluky, zvuky. Lieči sa u psychiatricky, na neurochirurgii, ORL. Pociťuje pískanie v ušiach. Pred úrazom nebola chorá, u lekárov sa neliečila, mala len bežné ženské problémy. Po príchode do volebnej miestnosti vraveli, že cesta nie je posypaná, následne sa dozvedel, že cestu posypali až poobede, nakoľko ľudia na nej padali. Úraz písomne zadokumentovaný nebol.

Svedkyňa L. W. pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedla, že si presne pamätá dátum úrazu žalobkyne, nakoľko sa jednalo o deň komunálnych volieb 27. 11. 2010. Bola očitým svedkom úrazu žalobkyne. Volebná miestnosť bola v budove obecného úradu. Úraz sa stal v dopoludňajších hodinách. Ona vychádzala z volebnej miestnosti, po nasadnutí do motorového vozidla videla skupinku ľudí, ktorí išli po prístupovej ceste, videla ich odzadu. Videla, ako jednej žene vyleteli nohy a spadla na chrbát, uvedomila si, že je to žalobkyňa, ktorú pozná ako obyvateľku obce. Manžel žalobkyne ju už dvíhal, žalobkyňa sa sťažovala na bolesti hlavy. Potom pokračovali do volebnej miestnosti. Deň predtým ešte sneh nebol, v noci sa prudko ochladilo, voda na ceste zamrzla a na to napadol sneh. Cesta bola upravená len kolesami auta, určite nebola posypaná, nakoľko aj ona mala problémy pri schádzaní, ľudia sa po ceste šmykali, cesta nebola odpluhovaná. V čase úrazu už nesnežilo, sneh napadal v nočných a skorých ranných hodinách. Ešte vo volebnej miestnosti sa pýtala členky volebnej komisie, prečo cestu neposypali. Jediná prístupová cesta k volebnej miestnosti bola po pozemku číslo 2925/27. V čase konania volieb obecný úrad v budove nesídlil. Žiaden chodník k budove nevedol, všetci chodili po ceste 2925/27. K úrazu došlo približne na úrovni vstupu do predajne potravín. Vzťah so žalobkyňou neoznačila za priateľský, nenavštevujú sa, len sa dlhé roky poznajú. Hlavná cesta v čase úrazu bola upravená, aj posypaná.

Svedkyňa E. E. E. pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedla, že ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne bolo možné vykonať v marci 2013, kedy ho aj vykonala. Stav žalobkyne v tom čase za ustálený ešte nepovažovala, keďže bol chronifikovaný a mal tendenciu sa zhoršovať. Žalobkyňa bola v jej starostlivosti od 29. 10. 2012 do 25. 9. 2013. Pred marcom 2013 by posudok nevystavila. Sťaženie spoločenského uplatnenia nebolo skôr ohodnotiteľné objektívne, keďže psychický stav má svoj vývoj, ako aj zo subjektívneho hľadiska, keďže lekár si potrebuje sledovať stav pacienta a nastaviť ho na liečbu. Lekársky posudok vystavila, nakoľko ju o to žalobkyňa požiadala. Diagnostický stav žalobkyne sa nemenil z hľadiska diagnóz, ktoré sa nemenili od 27. 9. 2011. Menili sa však príznaky choroby, v nadväznosti na čo menila aj liečebné metódy, menila sa intenzita príznakov ochorenia. Liečba u žalobkyne pokračuje a bude doživotná. V marci 2013 nebolo vykonané u žalobkyne žiadne vyšetrenie, v nadväznosti na ktoré by bolo možné vykonať ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Pokiaľ došlo k pádu žalobkyne, uvedená udalosť mohla potencovať príznaky ochorenia, avšak žalobkyňa dala v posudku maximálny počet bodov. Pokiaľ by došlo k pádu pred vypracovaním posudku, nemalo by to vplyv na počet bodov, ktoré žalobkyňa prideliť. Pád určite potencoval príznaky ochorenia, avšak všetky príznaky boli aj pred pádom. Aj v prípade, že by lekárske posudok vydala skôr, dala by žalobkyňa ten istý počet bodov. Podľa jej názoru, sa v danom prípade nejednalo o vrodené ťažkosti, na čo usudzuje z priebehu samotnej choroby, z informácií, ktoré boli získané od manžela. Jednoznačne sa ťažkosti u žalobkyne datujú od úrazu. Keďže stav žalobkyne chronifikoval, mal tendenciu sa zhoršovať, tak rátala s tým, že v budúcnosti bude možné navýšiť počet bodov. V čase, keď vykonala bodové ohodnotenie, zdravotný stav žalobkyne ešte nebol taký, že by to odôvodňovalo zvýšenie bodového ohodnotenia na dvojnásobok. Chronifikácia v ponímaní psychiatrov znamená, že stav nie je konštantný a zhoršuje sa, znamená permanentne zhoršujúci sa stav.

Z listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, a to výpisov z listov vlastníctva č. XX, XXX a XX pre katastrálne územie C.Ä. C., snímky z katastrálnej mapy, lekárskech správ týkajúcich sa zdravotného stavu žalobkyne, prepúšťacej správy, lekárskej správy Sociálnej poisťovne, lekárskech posudkov o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia, návrhov dohody o urovnaní, odpovedí na uvedené návrhy, fotodokumentácie z miesta úrazu, žiadosti o sprístupnenie informácií a odpovede na žiadosť, geometrického plánu č. 31084311-47/96, kúpnej zmluvy uzavretej medzi Ski Jasná, a. s. a žalovaným 1), žiadosti o založenie listu vlastníctva, protokolu o prevzatí vecí zahrnutých do privatizovaného majetku, žiadosti o poskytnutie informácií o charaktere pozemnej komunikácie vrátane odpovede na uvedenú žiadosť, časti denníka Nový čas, správy E.. H. P., správ E.. W. D., správy E.. E. E., zmluvy o nájme pozemku, geometrického plánu č. 34842471-111/2011, dodatku č. 1 k zmluve o nájme, zámennej zmluvy, zápisníc zo zasadnutia obecného zastupiteľstva Obce Demänovská Dolina, návrhu na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, správy Centra Kramáre, obsahu pripojeného spisu Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, sp. zn. V 153/97, obsahu pripojeného spisu Sociálnej poisťovne vo veci posudzovania invalidity žalobkyne, súd zistil nasledovný skutkový stav:

Žalovaný 1) je výlučným vlastníkom pozemku zapísaného ako parc. č. KN-C 2925/7, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 231 m² a stavby súp. č. 258, postavenej na uvedenom pozemku, nachádzajúcich sa v katastrálnom území C. C., zapísaných na liste vlastníctva č. XX, právnym dôvodom kúpy na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod V 153/97 a rozhodnutia o zmene súpisného čísla, ktoré bolo zapísané pod Z 1866/2010. Obchodná spoločnosť Ski Jasná, a. s. ako predávajúci a žalovaný 1) ako kupujúci uzatvorili dňa 16. 9. 1996 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol predaj stavby súp. č. 94, postavenej na pozemku zapísanom ako parc. č. KN-C 2925/7 a pozemku zapísaného ako parc. č. KN-C 2925/7 o výmere 231 m², vytvoreného geometrickým plánom C. H. číslo 31084311-47/96, nachádzajúcich sa v katastrálnom území C. C., vrátane vonkajšieho osvetlenia, príjazdovej komunikácie, elektrického kotla Protherm a zabudovaného trezoru. Geometrickým plánom, vyhotoveným C. H., č. 31084311-47/96, dňa 9. 9. 1996, bol pozemok parc. č. KN-C 2925/1 rozdelený na pozemky parc. č. KN-C 2925/1, 2925/13, 2925/14, 2925/15, 2925/16, 2925/27 a súčasne došlo k zmene výmery pozemku 2925/7 z 225 m² na 231 m². Ako nový vlastník, resp. užívateľ pozemkov 2925/7, 2925/13, 2925/14, 2925/15 a 2925/27 je uvedená Obec Demänovská Dolina. V situačnom náčrte, ktorý je súčasťou znaleckého posudku O.. R. U. č. 64/96 zo dňa 30. 5. 1996, ktorý, podľa čl. III. zmluvy ocenil nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, sú vyznačené dve prístupové komunikácie, a to prístupová komunikácia v smere zo štátnej cesty k bytovkám a ďalšia prístupová komunikácia od uvedenej prístupovej komunikácie.

Žalovaný 2) je výlučným vlastníkom pozemku zapísaného ako parc. č. KN-C 2925/27, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 322 m², nachádzajúceho sa v katastrálnom území C. C., zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XX. Podľa protokolu o prevzatí vecí zahrnutých do privatizovaného majetku, spísaného Fondom národného majetku SR a Ski Jasná, a. s., predmetom vkladu bol aj pozemok zapísaný ako parc. č. KN-C 2925/1 v katastrálnom území C. C., stavba kotolne a obchodu na pozemku parc. č. KN-C 2925/7, objekt bytovky na pozemku parc. č. KN-C 2925/4 a 2925/6.

Žalovaný 1) právnomu zástupcovi žalobkyne, na základe jeho žiadosti o sprístupnenie informácií zo dňa 4. 9. 2014, dňa 17. 9. 2014 oznámil, že výkon štátnej správy pre pozemné komunikácie nie je v Obci Demänovská Dolina upravený všeobecne záväzným nariadením obce. Obec nemá schválenú centrálnu evidenciu obecných a iných verejne prístupných pozemných komunikácií, nemá zriadenú právnickú osobu, ktorej predmetom činnosti je správa pozemných komunikácií, nemá uzavretú zmluvu s inou fyzickou alebo právnickou osobou, ktorej predmetom činnosti je správa pozemných komunikácií a nie je vlastníkom pozemku parc. č. KN-C 2925/27, katastrálne územie C. C., ani cestného telesa postaveného na uvedenom pozemku. Na základe žiadosti právnej zástupkyne žalovaného 2) zo dňa 10. 11. 2014, Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja dňa 13. 11. 2014 oznámila, že komunikácia na pozemku parc. č. KN-C 2925/27 v katastrálnom území C. C. nie je cestou II. alebo III. triedy v správe Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja. Komunikácie v príslušnom katastrálnom území v správe obce (obecné, účelové, prístupové) sú vedené v pasporte ciest obce. Nie sú kompetentní sa vyjadriť k uvedenej ceste, ktorá nie je v ich správe, ani v údržbe. Kategorizácia miestnych komunikácií je uvedená v pasporte ciest obce.

Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie C. C. je žalovaný 1) výlučným vlastníkom pozemku zapísaného ako parc. č. KN-C 2925/30. Zmluvou o nájme pozemku, uzavretou dňa 18. 7. 2011 medzi žalovaným 2) ako prenajímateľom a žalovaným 1) ako nájomcom, bol daný do užívania žalovaného 1) pozemok zapísaný ako parc. č. KN-C 2925/30 o výmere 353 m² v katastrálnom území C. C.. Zámennou zmluvou, uzavretou medzi žalovaným 1) a žalovaným 2) dňa 14. 3. 2012, došlo k zámene pozemkov, okrem iného aj pozemku parc. č. KN-C 2925/30 o výmere 353 m² v katastrálnom území C. C. s elektronickou informačnou tabuľou na lyžiarskej trati č. 7 Koliesko a objektom Ski Servis v katastrálnom území C. C..

Podľa prepúšťacej správy Liptovskej nemocnice s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Liptovský Mikuláš zo dňa 29. 11. 2010, bola žalobkyňa hospitalizovaná od 27. 11. 2010 do 29. 11. 2010, z dôvodu pošmyknutia sa na ľade a páde na chrbát, úderu do záhľavia a na kostrč. Po páde mala nauzeu, bola spavá, nedokázala dobre zaostriť zrak. Diagnostický záver bol commotio cerebri, infarctio apicis ossis sacri a contusio in reg. parieto-occipitalis capitis.

Sociálna poisťovňa, pobočka Liptovský Mikuláš, dňa 8. 12. 2011 vystavila lekársku správu v súvislosti s posudzovaním invalidity žalobkyne. Podľa lekárskej správy podkladom na posúdenie zdravotného stavu žalobkyne bola prepúšťacia správa z hospitalizácie z oddelenia traumatológie LNsP Liptovský Mikuláš od 27. 11. do 29. 11. 2010, lekárske vyšetrenia, a to neurologické vyšetrenie z 1. 12. 2010, psychologické vyšetrenie z 25. 2. 2011, 13. 7. 2011, logopedické vyšetrenie z 12. 7. 2011, CT mozgu z 12. 7. 2011, RTG chrbtice z 12. 7. 2011, MR mozgu + zadná jama zo 14. 7. 2011, psychologické vyšetrenie z 22. 9. 2011, logopedické vyšetrenie z 29. 9. 2011, psychiatrické vyšetrenie z 27. 9. 2011, MR chrbtice z 2. 9. 2011, scintigrafia mozgu z 1. 10. 2011 a neurologické vyšetrenie z 19. 10. 2011. Žalobkyňa bola uznaná invalidnou, pričom rozhodujúcim zdravotným postihnutím, odôvodňujúcim invaliditu, je zdravotné postihnutie duševné choroby a poruchy správania, poruchy osobnosti a poruchy správania, ťažké narušenie so závažným obmedzením výkonu organizmu. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 75 %. Dátum vzniku invalidity bol určený na 27. 9. 2011 a dátum kontrolnej lekárskej prehliadky na 12/2012, kedy je reálny predpoklad zmeny zdravotného stavu a z toho vyplývajúcej zmeny miery poklesu zárobkovej činnosti.

E.. E. E., psychiatricka, v lekárskom posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 25. 3. 2013 ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne 1300 bodmi, a to položku 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií. Prílohou lekárskeho posudku bola ambulantná správa zo dňa 25. 3. 2013, podľa ktorej sa u žalobkyne jedná o stav po úraze hlavy v novembri 2010, od septembra 2011 je žalobkyňa v ambulantnej psychiatrickej liečbe, a to u E.. P. pre komorbiditu závažných psychiatrických diagnóz - posttraumatickej stresovej poruchy, depresívnej poruchy a organicky podmienených zmien osobnosti. Od 29. 10. 2012 je v starostlivosti E.. E.. Podľa informácií od pacientky, aj jej manžela, dovtedy nebola psychiatricky liečená. U žalobkyne dominuje depresívna symptomatika, emočná a afektívna instabilita, poruchy pozornosti, oslabenie pamäti, najmä v novozložke, poruchy spánku a pseudoneurastické ťažkosti v zmysle zvýšenej únavy, rýchlej unaviteľnosti, pomalej regenerácie síl. Výrazná je tiež úzkostná symptomatika, s kontinuálnym nárastom nepriaznivých konzekvencií, úzkostného prežívania a obavných koncepcií v zmysle výraznej anticipačnej úzkosti, vyhýbavého správania, sociálnej izolácie, fixácie a odkázanosti na manžela, ktoré významne zhoršujú každodenné fungovanie. K diskomfortu podstatnou mierou prispieva aj chronická bolesť hlavy, tinitus a vertigo. Hendikepom je tiež verbálny prejav pacientky, ktorý sa rozvinul podľa informácií od jej manžela, aj pacientky, až v období po úraze hlavy. Stav má tendenciu chronifikovaného priebehu, toho času je významne narušené bežné denné fungovanie pacientky a tiež jej pracovné uplatnenie. Ako diagnostický záver bola konštatovaná depresívna porucha so somatickými príznakmi ťažkého stupňa, bez psychotických príznakov, posttraumatická stresová porucha a organické zmeny osobnosti. V správe zo dňa 15. 12. 2015 E.. E. E. uviedla, že žalobkyňa bola pacientkou jej ambulancie od 29. 10. 2012 do 25. 9. 2013 pre komorbiditu depresívnej a posttraumatickej stresovej poruchy, spolu s organickými zmenami osobnosti. Pre uvedené diagnózy bola už od septembra 2011 v ambulantnej psychiatrickej liečbe E.. P.. Zdravotný stav žalobkyne mal v čase vypísania posudku dňa 25. 3. 2013 už tendencie chronifikovať, napriek kombinovanej liečbe nedošlo k výraznejšej redukcii psychopatologického skóre, pretrvávali pocity somatopsychickej insuficiencie, zvýšenej únavy, rýchlej unaviteľnosti, celkovej exhauscie, s pomalou regeneráciou síl, s hypoaktivitou, hypobúliou, hypohedóniou, zvýšenou pohotovosťou k

úzkostnej reaktivite a obavným koncepciami, chronickou cefaleou akcelerovanou pri vlastnej fonácii, ale aj pri rozhovore druhých, s vertigom, tinitom, príznakmi vegetatívneho predráždenia, poruchami spánku.

E.. H. P., neurológ, v lekárskom posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 10. 4. 2013 ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne na 1280 bodov, a to položka 287 - porucha labyrintu 100 bodov, položka 297a - porucha reči 400 bodov, položka 309 - poúrazová hemiparéza 750 bodov a položka 284b - porucha sluchu jednostranná 30 bodov. E.. H. P. súdu dňa 29. 1. 2015 oznámil, že zdravotný stav žalobkyne je možné považovať na základe realizovaných vyšetrení na ich klinike za ustálený, a teda nemenný, od 4. 8. 2011.

E.. W. D., psychiatricka, v lekárskom posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 9. 3. 2015 ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne na 1300 bodov, položku 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií, a to posttraumatická stresová porucha, ťažký stupeň balbuties, chronifikovaná a depresívna porucha ťažkého stupňa bez psychotických príznakov, farmakorezistentná. Pridelenie počtu bodov zdôvodnila tým, že sa jedná o pacientku po úraze hlavy pri páde v novembri 2010, od septembra 2011 v nepretržitej psychiatrickej starostlivosti, liečenú pre posttraumatickú stresovú poruchu chronifikovanú s ťažkým priebehom, s balbuties, depresívnu poruchu ťažkého stupňa bez psychotických príznakov, chronifikovanú farmakorezistentnú a organicky podmienenú zmenu osobnosti. Pred úrazom liečená nebola. S uvedenými diagnózami je v psychiatrickej starostlivosti od septembra 2011. Jej stav má veľmi nepriaznivý priebeh, aj prognózu, napriek kombinovanej liečbe viacerými psychofarmakami vo vysokých dávkach, vrátane kombinácie so psychoterapiou, pretrváva v klinickom obraze ťažký stupeň balbuties, depresívna nálada ťažkého stupňa s prímiesou anxiety, výrazná afektívna iritabilita, veľmi nízka frustračná tolerancia, hypersenzitivita na senzorické podnety, únavový syndróm, anticipačná úzkosť a vyháňavé správanie. Je odkázaná na manžela aj pri vykonávaní bežných denných aktivít. Prognóza je veľmi nepriaznivá vzhľadom k trvalým následkom. Vzniknutý stav má negatívne konzekvencie na osobný, pracovný aj sociálny život pacientky, jedná sa o pacientku v produktívnom veku, u ktorej došlo v súvislosti s traumou k invalidizácii, strate schopnosti pracovného a spoločenského uplatnenia, strate možnosti kariérneho rastu, narušeniu starostlivosti o rodinu. Súčasná kvalita života nedosahuje ani bazálnu úroveň schopností napĺňania osobných potrieb. Stav je chronifikovaný, až nepriaznivo progredujúci a viedol k plnej invalidizácii. Vzhľadom k uvedenému navrhla zvýšenie počtu bodov na dvojnásobok v zmysle § 10 ods. 4 zákona, t. j. na 2600 bodov. V správe zo dňa 14. 12. 2015 E.. W. D. uviedla, že žalobkyňa je v jej starostlivosti od 27. 11. 2013, odkedy sa jej stav napriek opakovanej zmene liečby a viacnásobnej kombinácii psychofarmák nezlepšil. Jej stav je chronifikovaný, ustálený od 27. 11. 2013, preto možno považovať bodové ohodnotenie, vykonané v lekárskom posudku, za uplatniteľné od uvedeného dátumu.

Podľa správy E.. W. H., otorinolaryngológa, zo dňa 5. 11. 2012, u žalobkyne je prítomná asymetrická kochelová porucha sluchu, výraznejšia vľavo, spojená s tinitom. Podľa lekárskej správy E.. H. P., neurológa, zo dňa 23. 9. 2013, bol u žalobkyne ustálený diagnostický záver posttraumatická stresová porucha so somatizáciou a posttraumatickou balbuties, bez jednoznačného organického podkladu na MR. Z neurologického hľadiska sú liečebné metódy vyčerpané. Podľa správy zo psychologického vyšetrenia u E.. W. Q.Š., klinického psychológa, zo dňa 16. 10. 2014 sa u žalobkyne prejavuje sekundárne sa rozvíjajúca depresia pre zmeny a celkové obmedzenia ako následok posttraumatickej stresovej poruchy, oblasť citov má znaky depresívneho syndrómu, ktorý druhotne vznikol ako reakcia na dlhodobú neschopnosť uplatnenia sa a sociálnu izoláciu. Podľa správy E.. Q. J., neurochirurga, zo dňa 5. 11. 2014, sa u žalobkyne jedná z neurochirurgického pohľadu o stav bez možnosti chirurgického ovplyvnenia stavu. Žalobkyňa netoleruje dlhšie sedenie. Podľa správy Centra Kramáre, spol. s r. o. zo dňa 1. 4. 2016 absolvovala žalobkyňa prvé vyšetrenie na klinike dňa 11. 4. 2012. Od jej úrazu v októbri 2010 pretrvával tinutus vľavo, bolesť hlavy, pocit horšieho sluchu, balbuties. ORL vyšetrením zistili percepčnú poruchu sluchu, výrazný tinutus vľavo. Žalobkyňa absolvovala rehabilitačnú terapiu, s cieľom zmierniť cefaleu, bolesť chrčtice, infúziu liečbu, avšak takmer bez efektu. Do 12. 6. 2013, kedy absolvovala poslednú kontrolu a terapiu, sa stav neupravil, naopak, pacientka udáva výraznejšie bolesti hlavy, tinitus, bola potvrdená predchádzajúca porucha sluchu, a to celková strata sluchu až 34,4 %. V období od 11. 4. - 12. 6. 2013 sa zdravotný stav pacientky nezlepšil, percepčná porucha sluchu je trvalá. Dňa 28. 6. 2013 vyzvala žalobkyňa žalovaného 1) na uzavretie dohody o vyrovnaní. Žalovaný 1) listom zo dňa 28. 6. 2013 oznámil žalobkyni, že o jej úraze vedomosť nemá a prístupová cesta obci nepatrí. Dňa 12. 7. 2013 vyzvala žalobkyňa žalovaného 2) na uzavretie dohody o vyrovnaní. Žalovaný 2) listom zo

dňa 14. 12. 2013 oznámil žalobkyni, že nie je vlastníkom ani správcom cestného telesa, nachádzajúceho sa na pozemku parc. č. KN-C 2925/7, ani vlastníkom, správcom či užívateľom nehnuteľností (stavieb), ku ktorým slúži cestné teleso nachádzajúce sa na pozemku parc. č. KN-C 2925/7 ako prístupová cesta, preto nie je daná jeho vecná legitimácia na náhradu škody. Nárok žalobkyne neuznáva.

Z obsahu spisu Sociálnej poisťovne, pobočka Liptovský Mikuláš, vo veci posudzovania invalidity žalobkyne súd zistil, že E.. W. Q.Á., klinický psychológ, v správe zo dňa 22. 9. 2011 uviedla, že u žalobkyne sa prejavuje nedostatočná pozornosť v koncentrácii a výdrží, oslabená pamäť, najmä vo fáze vštípenia a vybavovania materiálu, v popredí je úzkosť neurotického rázu, nedôvera vo vlastné schopnosti, s následnou sociálnou izoláciou, aj pre rečový hendikep, rozvoj príznakov depresie. Podľa správy E.. E. B., klinického psychológa, zo dňa 25. 2. 2011, psychologické vyšetrenie žalobkyne poukazuje na známky organicity prejavujúce sa v oblasti reči, osobnosti, koncentrácie, poruchy mnestických funkcií. Podľa správy E.. H. P., neurológa, zo dňa 19. 10. 2011, žalobkyňa trpí na syndróm bolesti hlavy, posttraumatickú stresovú poruchu so somatizáciou a posttraumatickou balbuties, recidivujúcu depresívnu poruchu, terajšie ľahká epizóda, iné špecifikované psychické poruchy zapríčinené poškodením a bolesť hlavy tenzného typu. V lekárskej správe zo dňa 27. 9. 2011 psychiatrička E.. U. P. uviedla, že u žalobkyne sa prejavujú závraty, bolesti hlavy, hučí jej v ušiach, neustále sa zajakáva, vadia jej zvuky, niekedy jej ide až na vracanie. Celé dni je len doma, nevychádza mimo domu bez doprovodu, nechodí medzi ľuďmi. Cíti sa neistá pre závraty, bolesti hlavy. Bežné domáce práce zvláda s obmedzeniami, fyzická námaha jej spôsobuje problémy, ťažko zaspí, opakovane sa budí, najviac vkuse spí 2 hodiny. Menej jej chutí jesť, náladu má smutnú, je bezradná. Objektívne bolo konštatované, že pacientka je plne orientovaná všetkými smermi, verbálny kontakt je sťažený pre balbuties, nálada je depresívna s lakrimozitou, fobickými prvkami, hypobúliou, redukciou hedonie, prítomná je sociálna izolácia, znížená výkonnosť, stavy vyčerpanosti aj po minimálnej fyzickej námahe, chronická cefalea, tinitus, vertigo, celkový psychosomatický diskomfort, poruchy koncentrácie, pozornosti, mnestická neistota, redukcia chuti do jedla, poruchy spánkového rytmu. Konštatovaná bola afektívna depresívna porucha stredne ťažká so somatickými príznakmi, posttraumatická stresová porucha s fobickými prvkami, organické zmeny osobnosti. Podľa lekárskej správy H.. T. T., logopedičky, zo dňa 29. 9. 2011, žalobkyňa trpí na problémy s narušenou komunikačnou schopnosťou. Logopedické vyšetrenie potvrdilo balbuties so svojimi symptómami, repetíciami a prolongáciami. U pacientky sa výrazne objavovala aj bolesť z vlastného hlasu, vlastnej fonácie, ako aj z fonácie druhých ľudí. Zdravotný stav žalobkyne bol opätovne posúdený dňa 11. 1. 2013. Podľa lekárskej zápisnice Sociálnej poisťovne boli podkladom posúdenia zdravotného stavu lekárske vyšetrenia ORL zo dňa 5. 11. 2012, ktorým bola konštatovaná asymetrická kochlerová poruchy sluchu, výraznejšie vľavo, kde je spojená s tinitom, neurologické vyšetrenie zo dňa 11. 10. 2012, kde bol konštatovaný záver posttraumatická stresová porucha so somatizáciou a posttraumatickým balbuties, bez jednoznačného organického podkladu, psychologické vyšetrenie zo dňa 6. 12. 2012, ktorým bola zistená celkovo je znížená výkonnosť v oblasti aptability a sociálna izolácia s depresívnym ladením, psychiatrické vyšetrenie zo dňa 16. 12. 2012, ktorým bola konštatovaná depresívna porucha so somatickými príznakmi ťažkého stupňa, bez psychotických príznakov, posttraumatická stresová porucha a organické zmeny osobnosti. Rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobkyne sú neurotické stresové a somatomorfné poruchy, ťažké formy. Iným zdravotným postihnutím sú porucha reči, organické zmeny osobnosti a depresívna porucha so somatickými príznakmi ťažkého stupňa, ktoré zvyšujú percentuálnu mieru schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 65 % o 10 %. Podľa záveru lekárskej správy pacientka dňa 27. 11. 2010 utrpela otras mozgu po páde na ľade na záhlavie. Odvtedy trpí ťažkou neurózou, depresiou a úzkosťou, bolesťami hlavy s pískaním a hučaním v ušiach, závratmi a poruchou reči, ktorá sa od predchádzajúceho posúdenia prehĺbila. Napriek komplexnému ORL vyšetreniu, psychiatrickému a psychologickému vedeniu sa stav nezlepšil. Pretrváva depresívna porucha, znížená výkonnosť, stavy vyčerpanosti aj po minimálnej fyzickej námahe, neustále hučanie v hlave a pískanie v uchu, vertigo, kaskádovitá reč, fobické prvky, tinitus, poruchy koncentrácie, pozornosti, výrazné poruchy pamäte. Posudzovaná bola do priznania invalidity samostatne zárobkovo činná osoba, t. č. nie je schopná pracovať a jej miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zostáva na 75 %. V lekárskej správe o opätovnom posúdení zdravotného stavu žalobkyne zo dňa 19. 2. 2014 je konštatovaný záver, že jedná sa o invalidnú osobu od roku 2011, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %, s ťažkou posttraumatickou stresovou poruchou, s poruchou reči, hyperakúzou, tinitom a vertigom. Od posledného posúdenia sa stav nezlepšil, zotrávajú komunikačné ťažkosti, a to balbuties, hyperakúza s tinitom ľavého ucha, pre ktoré nosí naslúchací aparát, poruchy spánku, lieči sa na psychiatrickej ambulancii pre ťažkú depresívnu poruchu. Pridružilo sa postihnutie chrbtice, pretrváva paréza ľavej

dolnej končatiny, pri chôdzi používa paličku. Od roku 2011 je nezamestnaná. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 65 % pre neurotické stresové a somatomorfné poruchy, ťažké formy, s navýšením o 10 % pre poruchu reči, cefaleu s tinitom a dorzalgiu, spolu 75 %. Ako choroba, pre ktorú bola uznaná invalidnou, boli uvedené posttraumatická stresová porucha, organické zmeny v osobnosti a depresívna porucha so somatickými príznakmi ťažkého stupňa. Podkladom pre vydanie lekárskej správy boli psychiatrické vyšetrenia zo dňa 22. 1. 2013, 15. 3. 2013, 10. 6. 2013, 31. 7. 2013, 27. 11. 2013, podľa ktorých žalobkyňa trpí na depresívnu poruchu ťažký stupeň v komorbidite s chronifikovanou PTSD, psychologické vyšetrenie zo dňa 13. 12. 2013, audiometrické vyšetrenie zo dňa 12. 6. 2013, neurologické vyšetrenie zo dňa 23. 9. 2013, neurochirurgické vyšetrenie zo dňa 7. 10. 2013, foniatické vyšetrenie zo dňa 22. 10. 2013.

Podľa § 420 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 3d ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom ku dňu 27. 11. 2010, miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí.

Podľa § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom ku dňu 27. 11. 2010, správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o prejazdne úseky ciest vo vlastníctve obce, o miestne komunikácie a účelové komunikácie vo vlastníctve obce - obce, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené.

Podľa § 3d ods. 6 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom ku dňu 27. 11. 2010, vlastníci a správcovia pozemných komunikácií sú povinní pozemné komunikácie udržiavať v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené.

Podľa § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom ku dňu 27. 11. 2010, miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom ku dňu 27. 11. 2010, závady v zjazdnosti diaľnic, ciest a miestnych komunikácií sú bez priesťahov povinní odstraňovať ich správcovia.

Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“), náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 437/2004 Z. z., pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8).

Výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2% z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ustanoví výšku náhrady za bolesť a výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určenú podľa odseku 2 opatrením vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnením oznámenia o jeho vydaní najneskôr do 31. mája príslušného kalendárneho roka.

V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%.

Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z., poškodený je oprávnený uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody podľa odseku 1 a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda podľa odseku 1 a neuspokojili sa nároky poškodeného.

Podľa § 1 opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR č. 6/2013 Z. z. o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2013, výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2013 za jeden bod je 16,10 eura.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premičí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premičanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premičania dovoľá, nemožno premičané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premičí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskoršie sa právo na náhradu škody premičí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Podľa § 112 prvá veta Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premičacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premičacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie.

V súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami a na základe vykonaného dokazovania súd čiastočne vyhovel podanej žalobe vo vzťahu k žalovanému 1), nakoľko v časti, uvedenej vo výroku rozsudku, mal preukázanú jej dôvodnosť. Žalobkyňa sa žalovaného nároku domáhala právnym dôvodom náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená na zdraví pri páde na zľadovatej ceste. Žalobou si uplatnila nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 62.307 eur, po pripustení zmeny žaloby vo výške 93.702 eur. Nakoľko žalobkyňa žalovala, z dôvodu právnej istoty, dvoch žalovaných, keďže nemala jednoznačne zistený zodpovednostný subjekt, prejudiciálne si súd pri rozhodovaní ustálil pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných. Obaja žalovaní svoju pasívnu vecnú legitimáciu v konaní namietali. Z vykonaného dokazovania súd nemal preukázané, že žalovaný 2) je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti zo zodpovednostného právneho vzťahu, teda nebol pasívne vecne legitimovaným v konaní. Preto voči žalovanému 2) podanú žalobu zamietol. Súd nemal preukázané, že žalovanému 2) vyplýva z hmotného práva právna povinnosť, ktorej porušenie by bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody na zdraví žalobkyne. Žalobkyňa odvodzovala pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2) v konaní od jeho vlastníctva k pozemku zapísanému ako parc. č. KN-C 2925/27 v katastrálnom území C. C., na ktorom došlo k jej pádu a tým k vzniku škody na zdraví. Skutočnosť vlastníctva žalovaného 2) k uvedenému pozemku nebola v konaní sporná. Žalovaný 2) sa však bránil tým, že napriek vlastníctvu k pozemku nie je vlastníkom cestného telesa, ktoré je na pozemku postavené. Súd mal preukázanú dôvodnosť uvedenej obrany. V konaní bolo preukázané, že cesta, postavená na pozemku zapísanom ako parc. č. KN-C 2925/27, má charakter miestnej komunikácie v zmysle § 4b ods. 1 cestného zákona, nakoľko sa jedná o všeobecne prístupnú a užívanú ulicu, ktorá slúži miestnej doprave. V čase úrazu žalobkyne slúžila ako prístupová cesta k obchodu a ambulancii lekára, teda k verejne a hromadne užívaným stavbám. Skutočnosť, že cesta nebola formálne zaradená do siete miestnych komunikácií, nemôže mať vplyv na posúdenie jej charakteru miestnej komunikácie, keď, navyše, z výpovede starostky žalovaného 1) vyplynulo, že žalovaný 1) ani nemá vedenú evidenciu

miestnych komunikácií. Je nepochybné, že cesta sa v minulosti, t. j. aj v čase úrazu žalobkyne a aj doposiaľ využívala a využíva ako miestna komunikácia, a to aj ako prístupová cesta k budove obecného úradu. V deň úrazu žalobkyne sa v stavbe súpisné číslo 258 nachádzala volebná miestnosť pre voľby do miestnej samosprávy. Žalovaný 1) teda v čase vzniku škody bol správcom miestnej komunikácie postavenej na pozemku parc. č. KN-C 2925/27. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalovaný 1) je a aj v čase vzniku škody bol aj vlastníkom cestného telesa na pozemku parc. č. KN-C 2925/27. Žalovaný 1) kúpnu zmluvou zo dňa 16. 9. 1996 nadobudol od žalovaného 2) stavbu súpisné číslo 258 (vtedy ešte so súpisným číslom 94) postavenú na pozemku zapísanom ako parc. č. KN-C 2925/7, aj pozemok zapísaný ako parc. č. KN-C 2925/7. Predmetom prevodu bola podľa čl. III. kúpnej zmluvy aj príjazdová komunikácia. Žalovaný 1) tvrdil, že predmetom predaja bola iná príjazdová komunikácia, vedúca pozdĺž pozemku parc. č. KN-C 2925/30. Uvedené tvrdenie však v konaní preukázané nebolo. Naopak, v situačnom náčrte, ktorý je súčasťou znaleckého posudku ku kúpnej zmluve zo dňa 16. 9. 1996, boli vyznačené dve príjazdové komunikácie, a to na pozemku parc. č. KN-C 2925/27 a na pozemku parc. č. KN-C 2925/13. Keďže predmetom kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k stavbe postavenej na pozemku parc. č. KN-C 2925/7 a k pozemku parc. č. KN-C 2925/7, ku ktorým je príjazdovou komunikáciou práve komunikácia na parc. č. KN-C 2925/27, je nepochybné, že práve uvedená komunikácia bola predmetom prevodu na žalovaného 1). Komunikácia pozdĺž resp. na pozemku parc. č. KN-C 2925/30 v situačnom náčrte vyznačená ani nie je. Príjazdová cesta na pozemku parc. č. KN-C 2925/13 je príjazdovou komunikáciou k stavbám bytových domov, okrem iného postavených aj na pozemkoch parc. č. KN-C 2925/4 a 2925/6, ktoré nadobudol žalovaný 2) podľa privatizačného projektu. Je teda nelogické, aby žalovaný 2) cestu, ktorá slúžila ako prístup k stavbám v jeho vlastníctve, previedol na žalovaného 1). Správu miestnej komunikácie vykonáva v zmysle § 3d ods. 5 písm. d/ cestného zákona obec, prípadne právnická osoba obcou na tento účel založená alebo zriadená. V čase vzniku škody žalovaný 1) nemal zriadenú právnickú osobu na správu miestnych komunikácií. Na základe uvedených skutočností mal súd preukázanú pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného 1) v konaní ako vlastníka a správcu miestnej komunikácie, na ktorej došlo k vzniku škody.

Predpokladmi vzniku zodpovednostného právneho vzťahu za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka sú porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie, pričom občiansko-právna úprava zodpovednosti za škodu vychádza z prezumpcie nedbanlivostného zavinenia (teda nedbanlivostné zavinenie sa predpokladá). Súd mal v konaní vo vzťahu k žalovanému 1) preukázané splnenie všetkých atribútov vzniku zodpovednostného právneho vzťahu zo zodpovednosti za škodu. Povinnosťou žalovaného 1) ako správcu miestnej komunikácie na pozemku parc. č. KN-C 2925/27 v zmysle § 9 ods. 1 cestného zákona bolo bez prieťahov odstraňovať závady v zjazdnosti uvedenej komunikácie a ako vlastníka v zmysle § 3d ods. 6 cestného zákona udržiavať komunikáciu v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý je určená. O to viac, že uvedená komunikácia slúžila ako jediná prístupová cesta k volebnej miestnosti vo voľbách do miestnej samosprávy. Z výpovedí svedkov mal súd preukázané, že hoci snežiť prestalo v skorých ranných hodinách, ešte v dopoludňajších hodinách jediná prístupová komunikácia k volebnej miestnosti nebola očistená, bola zasnežená, vyjazdená bola len autami, teda nebola očistená pluhom, nebola posypaná proti pošmyknutiu. Svedkovia zhodne tvrdili, že ľudia sa na ceste šmýkali, mali problémy udržať rovnováhu. Žalovaný 1) porušil svoju povinnosť správcu miestnej komunikácie v zmysle § 9 ods. 1 cestného zákona, keďže závady v zjazdnosti miestnej komunikácie bez prieťahov neodstránil a povinnosť vlastníka komunikácie v zmysle § 3d ods. 6 cestného zákona, keďže neurobil opatrenia na udržanie komunikácie v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý je určená. Súčasne mal súd preukázané, že žalovaný 1) porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Žalovaný 1) však napriek tomu, že v stavbe súpisné číslo 258 organizoval voľby do miestnej samosprávy, nevykonal primerané opatrenia na zabezpečenie schodnosti jedinej prístupovej cesty k volebnej miestnosti, cestu neočistil od snehu, poľadovice, hoci na to mal dostatočný časový priestor (nejednalo sa o nepretržité sneženie, snežiť prestalo v skorých ranných hodinách).

Z vykonaného dokazovania, najmä z výpovede žalobkyne, výpovede svedkov a lekárskeho správ, mal súd preukázaný aj vznik škody na zdraví žalobkyne. Vznik úrazu žalobkyne, jeho miesto a čas bolo preukázané nielen výpoveďou svedka D. T., manžela žalobkyne, ale aj výpoveďou svedkyne L. W., ktorá je bez akéhokoľvek vzťahu k žalobkyňi. Svedkyňa okrem samotného pádu žalobkyne potvrdila aj skutočnosť, že prístupová komunikácia k volebnej miestnosti bola pre chodcov neschodná,

šmýkalo sa na nej, na čo aj upozornila členku volebnej komisie. Žalobkyňa sa na ceste pošmykla a spadla, udrela sa na záchľadie a kostrč, jej stav si vyžiadal hospitalizáciu v nemocnici. Z lekárskeých správ mal súd preukázanú následnú liečbu a vývoj zdravotného stavu žalobkyne. V prípade škody na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia. Predmetom konania bola náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia predstavuje náhradu za trvalé následky vyvolané poškodením zdravia, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú možnosť poškodeného uplatniť sa v ďalšom živote, a to v osobnom, pracovnom, pri trávení voľného času a pod. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia teda predstavuje jednorazové odškodnenie nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v zhoršení kvality života. Z lekárskeých posudkov, vypracovaných E.. P., E.. E. I. E.. D., ako aj z lekárskeých správ a z výpovedí žalobkyne a jej manžela mal súd preukázané, že v dôsledku utrpeného úrazu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia na strane žalobkyne, podstatnému zhoršeniu kvality jej života, podstatnému obmedzeniu v možnosti pracovného uplatnenia, výkonu samoobslužných činností, trávenia voľného času. Žalobkyňa bola od úrazu opakovane hospitalizovaná, navštevuje viaceré odborné ambulancie, podrobuje sa liečbe. Trpí na posttraumatickú stresovú poruchu a depresívnu poruchu ťažkého stupňa. Prejavuje sa u nej tinitus, závrate, bolesti hlavy, sťaženú má komunikáciu z dôvodu zajakavosti. Bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne bolo vykonané v lekárskeých posudkoch. Nakoľko žalovaní aj vedľajší účastník na strane žalovaných vzniesli voči uplatnenému nároku námietku premlčania, súd sa pri rozhodovaní o priznaní nároku a jeho výške prvotne musel zaoberať uvedenou námietkou. Súd mal preukázanú čiastočnú dôvodnosť vznesenej námietky premlčania. Žalobkyni bola spôsobená škoda na zdraví v oblasti neurologickej a ORL a v oblasti psychiatrickej. Takto bolo aj vykonané ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, v samostatných lekárskeých posudkoch. Ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia z hľadiska neurologickeého a ORL vykonal E.. H. P. v lekárskom posudku zo dňa 10. 4. 2013. E.. P. súdu oznámil, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne došlo dňa 4. 8. 2011. Nárok na náhradu škody na zdraví sa, v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, premlčuje v dvojročnej subjektívnej lehote. Podľa ustálenej judikatúry, v prípade nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie o škode, a teda subjektívna premlčacia doba začína plynúť, od okamihu, kedy je možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Bodové ohodnotenie je pritom možné vykonať vtedy, keď sa po vzniku škody na zdraví a prípadnom liečení zdravotný stav poškodeného ustálil natoľko, že je zrejmé, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia. Posúdenie otázky ustálenia zdravotného stavu prislúcha lekárovi. Nakoľko k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne z hľadiska neurologickeého a ORL došlo dňa 4. 8. 2011, uvedeným dňom začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na súde. Premlčacia doba potom uplynula dňom 4. 8. 2013 a keďže žaloba bola podaná na súde dňa 8. 12. 2013, bol žalovaný nárok v uvedenej časti uplatnený na súde po uplynutí premlčacej doby. Preto súd žalobu v časti sťaženia spoločenského uplatnenia z neurologickeého a ORL hľadiska, spolu so zvýšením o 50 %, čo predstavuje 30.912 eur, zamietol. Právnu argumentáciu žalobkyne, ktorá spochybňovala premlčanie žalovaného nároku v uvedenej časti, súd nepovažoval za dôvodnú. Pokiaľ ide o samotný deň ustálenia zdravotného stavu žalobkyne, súd nemal dôvod spochybňovať jeho určenie E.. P., nakoľko sa jednalo o neurológa, ktorý opakovane žalobkyňu vyšetril, jej zdravotný stav mu bol známy, vypracoval lekársky posudok, v ktorom ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia. Pokiaľ ide o argumentáciu vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby, táto nemá oporu v zákone, ani v ustálenej judikatúre, ktorá začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby jednoznačne odvodzuje od ustálenia zdravotného stavu. Právnu argumentáciu žalobkyne, že doposiaľ nezačala plynúť premlčacia doba, keďže nebola ustálená osoba zodpovedná za škodu, preto ani v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka nenadobudla vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá, ktorá je podmienkou začatia plynutia premlčacej doby, súd rovnako nepovažoval za dôvodnú. Podľa ustálenej judikatúry, poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá, v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická alebo právnická osoba za škodu zodpovedá. V uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti. Subjektívna vedomosť poškodeného teda nie je odvodzovaná od nespochybniteľnej resp. súdom judikovanej istoty o osobe škodcu vo forme právoplatného rozhodnutia, ale od stavu, kedy poškodený získa takú sumu informácií, ktorá mu umožní vytvoriť si záver o pravdepodobnom škodcovi. Výklad začatia plynutia premlčacej doby vo vzťahu k zodpovednostnému subjektu, tak ako ho uviedol právny zástupca žalobkyne, by bez právneho dôvodu umožňoval poškodenému „otáľať“ s uplatnením nároku na súde do času, kedy sa pre neho vytvorí čo najpriaznivejšia procesná situácia. Ak aj poukazoval v tejto súvislosti právny zástupca žalobkyne na aktuálny nález Ústavného soudu České republiky sp. zn.

II. ÚS 2946/13 zo dňa 28. 1. 2016, súd mal za to, že sa jednalo o iný skutkový stav, pričom v samotnom odôvodnení je konštatované, že iná situácia pre posúdenie vzniku vedomosti poškodeného o škode ako v posudzovanom prípade je v prípade, keď je príčina poškodenia zdravia známa poškodenému bezprostredne, ako je tomu napríklad pri dopravných nehodách, čo je práve prípad žalobkyne, keďže príčina vzniku sťaženia spoločenského uplatnenia bola žalobkyňi známa bezprostredne po jeho vzniku, vzhľadom na spôsob poškodenia, ktorým bol úraz. Neobstojí ani právna argumentácia žalobkyne o spočívaní plynutia premlčacej doby v čase zaslania návrhu na uzavretie dohody o vyrovnaní žalovaným. Zákonné ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka spája spočívanie premlčacej doby s uplatnením práva na súde alebo u iného príslušného orgánu, ktorým nepochybne nie je osoba škodcu. Rovnako neobstojí ani argumentácia, že žalobkyňa nemá lekárske vzdelanie, podrobila sa neustálej liečbe, a preto nepredpokladala, že jej zdravotný stav je ustálený. Skutočnosť ustálenia zdravotného stavu je objektívna kategória, ktorú nemožno odvodzovať od vyššie uvedených subjektívnych skutočností na strane poškodeného.

Súd považoval za dôvodný a včas uplatnený nárok žalobkyne na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia z hľadiska psychiatrického, a to v rozsahu 1300 bodov. Z výpovede svedkyne E.. E. E., psychiatricky, ktorá vystavila lekársky posudok zo dňa 25. 3. 2013, mal súd preukázané, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne, a teda aj možnosti vykonania bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia a tým k začatiu plynutia subjektívnej premlčacej doby, došlo 25. 3. 2013, preto bol nárok v uvedenej časti uplatnený včas. Pokiaľ poukazovali žalovaní na rozdielne dátumy ustálenia zdravotného stavu žalobkyne neurológom a psychiatrickou, mal súd za to, že je to spôsobené práve rozdielnym charakterom psychického a somatického ochorenia, ktorých priebeh je iný a práve psychické ochorenie, ktorého prejavy, vývoj a dôsledky nie je možné jednoznačne zmerať resp. inak kvantifikovať ako pri somatickom ochorení si pre ustálenie svojich dôsledkov vyžaduje uplynutie dlhšieho časového obdobia. Súd nemal preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali pochybnosť o dátume ustálenia zdravotného stavu žalobkyne E.. E. E. E. zabezpečovala psychiatrickú starostlivosť o žalobkyňu 11 mesiacov, z toho 5 mesiacov pred vydaním lekárskeho posudku, poznala jej zdravotný stav a jeho vývoj, keďže mala k dispozícii zdravotnú dokumentáciu aj z obdobia, keď žalobkyňa navštevovala iného psychiatra. Na súdnom pojednávaní jednoznačne uviedla, že objektívne nebolo možné vykonať bodové ohodnotenie zdravotného stavu žalobkyne skôr ako v marci 2013. Právnu argumentáciu žalovaných a vedľajšieho účastníka na strane žalovaných o skoršom ustálení zdravotného stavu, najmä s prihladením na konanie o invalidizácii žalobkyne, súd nepovažoval za dôvodnú. Z vykonaného dokazovania síce bolo preukázané, že už v správe E.. P., psychiatricky, zo dňa 27. 9. 2011, ktorá bola podkladom k priznaniu invalidity, je konštatovaný diagnostický záver posttraumatická stresová porucha, afektívna depresívna porucha ťažká so somatickými príznakmi a organické zmeny osobnosti, teda totožné diagnózy, ktoré sú uvedené v lekárskej správe E.. E. zo dňa 25. 3. 2013, ktorá bola prílohou lekárskeho posudku, avšak totožnosť diagnostických záverov nemožno bez ďalšieho považovať za preukázanie skoršieho ustálenia zdravotného stavu. Z výpovede E.. E. jednoznačne vyplynulo, že pokiaľ aj nedošlo k zmene diagnóz žalobkyne, došlo k zmene jej zdravotného stavu a príznakov ochorenia, pričom k ustáleniu zdravotného stavu došlo až v marci 2013. Ani prebiehajúce konanie o invalidizácii žalobkyne a následné priznanie invalidity nemalo za následok začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, keďže tento sa viaže na ustálenie zdravotného stavu poškodeného, nie na priznanie invalidity podľa predpisov o sociálnom poistení. Vo vzťahu k nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska psychiatrického nad rámec uplatnený v žalobe v rozsahu 1300 bodov, ohodnoteného lekárskeho posudkom E.. D., vo vzťahu ku ktorému bola pripustená zmena žaloby uznesením zo dňa 28. 1. 2016, mal súd preukázanú dôvodnosť vnesenej námietky premlčania. E.. D. ustálila zdravotný stav žalobkyne pre účely ňou vypracovaného lekárskeho posudku, teda vrátane dôvodu pre zvýšenie bodového ohodnotenia na dvojnásobok v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., na 27. 11. 2013. Návrh na pripustenie zmeny žaloby v tejto časti bol vykonaný na súdnom pojednávaní dňa 16. 12. 2015 a o pripustení zmeny žaloby bolo rozhodnuté uznesením zo dňa 28. 1. 2016. K uplatneniu nároku na súde v uvedenej časti preto došlo po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Preto súd žalobu v časti o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zodpovedajúcej 1300 bodom, čo činí 20.930 eura, vrátane 50 % zvýšenia, spolu 31.395 eur, zamietol.

Súd mal preukázanú aj príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti žalovaným 1) a vznikom škody na zdraví na strane žalobkyne, a to najmä z lekárskeho posudku, z ktorých jednoznačne vyplynulo, že v dôsledku úrazu, ktorý utrpela žalobkyňa, u nej došlo k ochoreniam, ktorými trpí doposiaľ. V tejto súvislosti súd uvádza, že nemal preukázané, že by zdravotný stav žalobkyne nebol pre účely vykonania

bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia ustálený, a teda že žaloba bola podaná predčasne. Ustálením zdravotného stavu poškodeného sa rozumie stav, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, aj pokiaľ liečba poškodeného pokračuje. Súd mal preukázané, že nebyť porušenia právnej povinnosti žalovaným 1) v zmysle § 9 ods. 1 a § 3d ods. 6 cestného zákona a § 415 Občianskeho zákonníka, ku škode na zdraví žalobkyne by nedošlo. Ak by totiž žalovaný 1) neporušil vyššie uvedené povinnosti a bez prieťahov odstránil závady v zjazdnosti miestnej komunikácie a komunikáciu primeraným spôsobom očistil tak, aby bola schodná aj pre chodcov, nedošlo by k pošmyknutiu a následnému pádu žalobkyne a tým k vzniku škody na jej zdraví.

Na základe vyššie uvedených skutočností preto súd priznal žalobkyni voči žalovanému 1) právo na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 20.930 eur, zodpovedajúce 1300 bodom, vyčísleným v lekárskom posudku E.. E. E. zo dňa 25. 3. 2013, za položku 255 - Vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií. Súd vychádzal z hodnoty bodu určenej pre rok 2013 vo výške 16,10 eura. Pokiaľ právna zástupkyňa žalovaného 2) namietala výšku ceny bodu, poukazujúc na deň úrazu žalobkyne, súd dôvodnosť jej argumentácie preukázanú nemal. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., sa výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu. Vznik nároku na náhradu pritom časovo nemusí korešpondovať s dátumom vzniku poškodenia. Nárok na náhradu škody totiž vzniká až okamihom, keď je možné uplatniť ho na súde, v tomto prípade po ustálení zdravotného stavu v roku 2013.

Súd mal v konaní preukázanú aj dôvodnosť zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z., a to o 40 %, čo činí 8.372 eur. Spolu súd priznal žalobkyni právo na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 29.302 eur. Žalobkyňa žiadala zvýšenie náhrady o 50 %. Podľa ustálenej judikatúry, 50 % zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia predstavuje maximálne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré prichádza do úvahy pri najťažších stavoch poškodeného, keď poškodený je trvalo pripútaný na lôžko, trvalo odkázaný vo všetkých alebo väčšine samoobslužných činností na pomoc tretích osôb, trvalo vyradený z akýchkoľvek pracovných, spoločenských, voľnočasových aktivít. U žalobkyne bola splnená podmienka priznania invalidity, ktorú ako jeden z dôvodov pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia uvádza zákonné ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z.. Súd pri rozhodovaní o zvýšení náhrady prihliadol aj k tomu, že u žalobkyne došlo k poškodeniu zdravia vo veku 43 rokov, teda približne v polovici produktívneho veku. Poškodenie zdravia, ktoré utrpela žalobkyňa, malo za následok jej úplné obmedzenie pracovnej spôsobilosti. Pokiaľ aj rozhodnutím Sociálnej poisťovne má žalobkyňa priznanú mieru poklesu vykonávania pracovných činností 75 %, z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobkyňa nie je spôsobilá vykonávať žiadnu prácu. Žalobkyňa je v dôsledku poškodenia zdravia úplne vylúčená z akéhokoľvek spoločenského života, a to najmä v dôsledku zajakavosti a s tým spojených komunikačných problémov, v dôsledku úzkostných stavov, problémov pri používaní vlastného hlasu, počúvaní hlasov iných, tinitu, závratí. Žalobkyňa je pri výkone takmer všetkých samoobslužných činností odkázaná na pomoc druhých osôb. Podstatne obmedzená je aj vo výkone domácich prác, ktoré v podstatnom rozsahu musí vykonávať jej manžel. Súd prihliadol aj ku skutočnosti, že v lekárskom posudku E.. D. z roku 2015 bolo zvýšené bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne na dvojnásobok, teda je nepochybné, že dochádza k zhoršovaniu zdravotného stavu žalobkyne. V zostávajúcej časti uplatneného zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, t. j. vo výške 2.093 eur, súd podanú žalobu zamietol.

Súd rozhodol, že nevykoná vo veci znalecké dokazovanie, navrhované žalovanými a vedľajším účastníkom na strane žalovaných, nakoľko zistený skutkový stav bol dostačujúci pre rozhodnutie vo veci, preto by vykonanie ďalších dôkazov bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania.

Podľa § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu. Súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd uložiť žalovanému 1) povinnosť zaplatiť žalobkyni priznanú sumu v dlhšej ako zákonnej trojdňovej lehote, a to v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku, vzhľadom na výšku priznaného plnenia.

Podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd v konaní v plnom rozsahu úspešnému žalovanému 2) a v konaní úspešnejším žalovanému 1) a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaných náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mal preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, spočívajúce v osobných a príjmových pomeroch žalobkyne. Žalobkyňa je poberateľkou invalidného dôchodku a, vzhľadom na mieru poklesu jej schopnosti pracovať, si iný príjem nie je schopná zabezpečiť. V súvislosti so zdravotným stavom vznikajú žalobkyni zvýšené výdavky, najmä na lieky, ale aj zdravotnícke pomôcky, výdavky na cestovné na lekárske vyšetrenia. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadol aj ku osobám žalovaných a vedľajšieho účastníka na strane žalovaných, najmä ku skutočnosti, že sa jedná o právnické osoby, ktoré v dôsledku nepriznania náhrady trov konania nebudú priamo ohrozené vo vzťahu k uspokojovaniu svojich základných potrieb a vo vzťahu výkonu základných činností, ktoré plnia resp. vykonávajú.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozsudku prostredníctvom Okresného súdu Liptovský Mikuláš na Krajský súd v Žiline v štyroch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, dátum, podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.